

ADDENDUM bij het convenant onbedwelmd slachten volgens religieuze riten, nr. WJZ/17085228, d.d. 5 juli 2017

Convenantspartijen:

1. De Staatssecretaris van Economische Zaken, de heer M.H.P. van Dam, handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna Staatssecretaris;
2. De Vereniging van Slachterijen en Vleesverwerkende bedrijven, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer F. Wouters, hierna: VSV;
3. Het Contactorgaan Moslims en Overheid, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer A. el Boujoufi, vicevoorzitter, hierna: CMO;
4. De Permanente Commissie tot de Algemene Zaken van het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J.L. Soesman, voorzitter, en de heer R.E. Vis, secretaris, hierna: NIK;

Overwegende dat:

- het convenant onbedwelmd slachten volgens religieuze riten (hierna: convenant) is ondertekend op 5 juni 2012;
- de in het kader van het convenant ingestelde wetenschappelijke adviescommissie een advies heeft uitgebracht over het door Wageningen UR opgestelde rapport "Vaststellen nul-situatie onverdoofd slachten van runderen en kleine herkauwers in Nederland in 2014" en het door een commissie onder leiding van de heer dr. P. Vanthemsche opgestelde rapport "Joods ritueel slachten; Evaluatie haalbaarheid convenant"¹;
- de wetenschappelijke adviescommissie tevens adviezen heeft opgesteld ten aanzien van verbetering van de technische voorzieningen en de uitvoeringspraktijk en ten aanzien van ritmische ademhaling als bewustzijnsindicator².
- naar aanleiding van het advies van de wetenschappelijke adviescommissie convenantspartijen hebben overlegd over wat dit betekent voor de oorspronkelijk in het convenant gemaakte afspraken;
- overeengekomen is dat de in het convenant opgenomen afspraak ten aanzien van de bedwelming na 40 seconden en daarbij vermelde bewustzijnsindicatoren aanpassing behoeven;
- voorts de convenantspartijen uit het advies van de wetenschappelijke adviescommissie de noodzaak destilleren tot nadere afspraken over noodzakelijke technische verfijningen voor de uitvoeringspraktijk;
- de convenantspartijen hebben gesproken over de gezamenlijke uitwerking van een stelsel op basis waarvan niet meer dieren voor slacht aangeboden zullen worden dan noodzakelijk is voor de behoefte van de in Nederland aanwezige religieuze gemeenschappen aan vlees van onbedwelmd ritueel geslachte dieren.

VERKLAREN DE VOLGENDE AANPASSINGEN EN AANVULLINGEN TE ZIJN OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1

De tekst van het bepaalde in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van het convenant, komt te luiden:

a. bewusteloosheid:

1°. Binnen een periode van 40 seconden vanaf het moment van het aanbrengen van de halssnede wordt het dier bedwelmd door middel van een extra ingreep.

2°. Een bedwelming kan achterwege blijven indien binnen de hiervoor bedoelde periode van 40 seconden door de slachter ten minste één van de volgende bewustzijnsindicatoren³ als negatief wordt beoordeeld:

¹ Zie bijlagen bij de brief aan de Tweede Kamer van 17 februari 2016, Kamerstukken II, vergaderjaar 2015-2016, 31571, nr. 27

² Brief van 9 juni 2017 aan de Tweede Kamer, Kamerstukken II, vergaderjaar 2016-2017, 31571, nr. 29

³ Zie EFSA rapporten: EFSA Journal 2013;11(12):3460 (Runderen) en EFSA Journal 2013;11(12):3522 (schapen en geiten)

EZ:

VSV:

CMO:

NIK:

- de geïnduceerde ooglidreflex, of
- de corneareflex.

Artikel 2

1. Convenantspartijen komen overeen dat de in de adviezen^{4,5} van de wetenschappelijke adviescommissie geadviseerde technische verfijningen voor de uitvoeringspraktijk, zoals uitgewerkt door de VSV, zo spoedig mogelijk worden doorgevoerd in de slachthuizen.
2. De slachthuizen verankeren de technische verfijningen, bedoeld in het eerste lid, in de standaardwerkwijzen, die verplicht zijn op basis van Verordening (EG) 1099/2009 en dragen zorg voor een kwaliteitssysteem waarmee de juiste toepassing van die verfijningen wordt geborgd.

Artikel 3

1. De convenantspartijen komen overeen dat, op basis van een door de Staatssecretaris nader uit te werken voorstel, een stelsel wordt vormgegeven waarmee wordt geborgd dat jaarlijks in Nederland niet meer dieren onbedwelmd ritueel worden geslacht dan noodzakelijk om aan de daadwerkelijke behoefte van de in Nederland aanwezige religieuze gemeenschappen aan vlees van onbedwelmd ritueel geslachte dieren te voldoen.
2. Bij het bepalen van het aantal dieren dat noodzakelijk is om te voldoen aan de daadwerkelijke behoefte, bedoeld in het eerste lid, kan rekening worden gehouden met vierkantsverwaarding, de bevoorrading van vliegtuigen en schepen en met tijdelijk in Nederland verblijvende gelovigen.
3. Ten behoeve van de nadere uitwerking van het stelsel, bedoeld in het eerste lid, spant VSV zich in om gegevens aan te leveren met betrekking tot het aantal dieren (onderverdeeld naar diersoort) dat onbedwelmd aangesneden is in de jaren 2015, 2016, 2017, en de verkoop van vlees van onbedwelmd aangesneden dieren en verstrekken de convenantspartijen desgevraagd andere voor die uitwerking benodigde gegevens.
4. Bij de uitwerking van het stelsel, bedoeld in het eerste lid, wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat bijzondere omstandigheden van invloed kunnen zijn op de jaarlijkse daadwerkelijke behoefte.
5. De Staatssecretaris spant zich in om te komen tot regelgeving waarin het uitgewerkte stelsel, bedoeld in het eerste lid, is vastgelegd.

Artikel 4

1. Dit addendum dient als onderdeel van het convenant te worden beschouwd en zal aan het convenant worden gehecht.
2. Dit addendum op het convenant treedt in werking met ingang van de dag na de ondertekening door alle convenantspartijen.
3. Binnen twee weken na ondertekening door alle convenantspartijen wordt de tekst van dit addendum gepubliceerd in de Staatscourant.

's-Gravenhage, 5 juli 2017

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
M.H.P. van Dam

De Voorzitter van de Vereniging van Slachterijen en Vleesverwerkende bedrijven,
F. Wouters

⁴ Technische verfijningen en ritmische ademhaling als bewustzijnsindicator
Wetenschappelijke Adviescommissie Convenant onbedwelmd ritueel slachten (WAC). Mei 2016

⁵ Nadere toelichting op het advies "Technische verfijningen en ritmische ademhaling als bewustzijnsindicator" Wetenschappelijke Adviescommissie Convenant onbedwelmd ritueel slachten (WAC). Oktober 2016

EZ:

VSV:

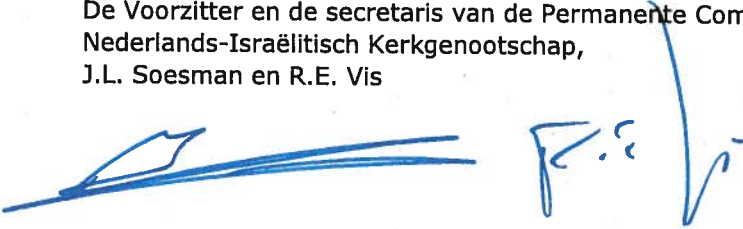
SMO:

NIK:

De Vicevoorzitter van het Contactorgaan Moslims en Overheid,
A. el Boujoufi

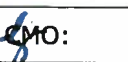

De Voorzitter en de secretaris van de Permanente Commissie tot de Algemene Zaken van het
Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap,
J.L. Soesman en R.E. Vis

EZ:

VSV:

CMO:

NIK: